

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

F. M. DOSTOIEVSKI

HOȚUL CINSTIT

POVESTIRI

TRADUCERE DE
WILLY GHÛL

Editura MondoRo

București

Cuprins

Pom de Crăciun și nuntă / 5

Noapți senine / 17

Hoțul cinstit / 47

Crăciun / 65

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Dostoevski, Fedor Mihailovich
Hoțul cinstit și alte povestiri / Feodor Mihailovici
Dostoevski ; trad.: Willy Ghul. - București : MondoRo, 2018

ISBN 978-606-695-096-1

I. Ghul, Willy (trad.)
821.161.1

Coperta: Daniel Țuțunel

Departament Difuzare
tel. 021-211.25.00
mail: comenzi@grammar.ro

www.grammar.ro

Pom de Crăciun și nuntă

Zilele astea am fost la o nuntă..., dar nu! mai bine să vă povestesc despre un pom de Crăciun. Nunta a fost grozav de frumoasă; mi-a plăcut peste măsură de mult, dar, întâmplarea cealaltă a fost și mai frumoasă. Nu știu cum se face că, atunci când am văzut nunta, mi-am adus aminte de pomul de Crăciun. Lucrul s-a întâmplat așa. Sunt vreo cinci ani de atunci; am fost poftit în ajunul Anului Nou, la un bal de copii. Acela care m-a poftit era un personaj prea bine cunoscut în lumea afacerilor comerciale – lume ce-și avea relațiile, cunoștințele și intrigile ei, așa încât s-ar fi putut presupune că acest bal de copii era pentru părinți un

pretext de a se strânge laolaltă o mulțime de negustori și de a vorbi despre tot felul de lucruri interesante, într-un chip cu totul nevinovat și întâmplător. Eram străin, nu aveam daraveri negustorești și din pricina aceasta, n-am prea fost supărat de nimeni, toată seara.

Mai venise un domn, care, pe cât mi se părea mie, nu cunoștea nici familia, nici nu era în legătură comercială cu capul familiei. Mi-a atras atenția înaintea celorlalți.

Era un bărbat înalt, slab, prea cumsecade la înfățișare și bine îmbrăcat.

Se vedea cât de colo că nu era la locul lui în mijlocul acestei sărbători de familie; când se retrăgea în vreun colț, se putea vedea că înceta să zâmbească și că sprâncenele-i negre și groase se încruntau. În afară de gazdă, nu mai cunoștea pe nimeni. Din mișcările lui se putea vedea cât de mult i se urâse și totuși jucă pân-la sfârșit, pe cât putu mai bine, rolul unui om vesel și fericit. Mai pe urmă urmă aflai că era din provincie și că venise în capitală pentru nu-știu ce afacere încurcată. Stăpânul casei, căruia-i adusese o scrisoare de recomandatie, nu-l proteja din cale afară de mult, dar din politețe îl pofti la balul de copii. Nu era joc de cărți, nu-i oferea nimeni țigări, nimeni nu sta de vorbă cu el. Poate că lumea-l cunoștea după pene, ce fel de „pasăre” era.

În afară de această figură, care în felul ei lua parte la bucuria familială a gazdei, îmi mai plăcu un alt

domn, care era însă cu totul deosebit de cel dintâi. Țsta, da. Îl chema Iulian Mastakowici. Cum te uitai la el, putea-i vedea că era unul dintre musafirii de frunte. Stăpânul și stăpâna casei se tot învârteau pe lângă el, îi făceau curte și-i prezentau pe toți musafirii; pe el însă nu-l prezentau nimănuia.

Când Iulian Mastakowici spuse, că arareori și-a petrecut vremea într-un chip atât de plăcut, surprinsei o lacrimă în ochii gazdei. Mă cuprinse un sentiment de teamă în prezența unui om atât de deosebit; după ce m-am săturat privind la jocurile copiilor mă retrăsei într-un mic salonaș gol, în care era pavilionul de flori al stăpânei casei. Copiii fuseseră din cale afară de drăguți și cu toate îndemnurile guvernantelor și ale mamelor, nu voiau cu niciun chip să fie la fel cu cei mari. Cât ai clipi din ochi, jefuiseră tot pomul de Crăciun până la cea din urmă bomboană și rupseseră jumătate din jucării, înainte d-a fi știut măcar, a cui era cutare sau cutare jucărie.

Cu deosebire atrăgător găsii pe un băiețaș buclat și cu ochii negri, care tot timpul mă lua la ochi cu pușca-i de lemn și voia să mă ucidă. Atenția tuturora însă, era îndreptată asupra unei fetițe de vreo unsprezece ani, frumoasă ca un îngerăș, simțitoare, palidă și cu ochii mari, plini de suflet. Copiii o supăraseră, și, din această pricină, veni și ea în salonul în care mă aflam eu și se ocupă de păpușa ei. Cu mult respect își arătau musafirii, unii altora, pe un țuicar

bogat - tatăl fetei. Unul făcu observația că, de pe acum, fata are trei sute de mii de ruble zestre. Când mă întorsei la această observație, spre a privi grupul în care se discuta acest lucru, zării pe Iulian Mastakowici care, cu mâinile la spate și cu capul plecat puțin într-o parte, sta la pândă și asculta. Eu, pe de altă parte, nu puteam admira îndeajuns șiretenia gazdei, în ceea ce privea împărțirea cadourilor. Fetei cu zestre de trei sute de mii de ruble, i se dete păpușa cea mai bogată. Apoi urmară cadouri în linie descrescândă, după rangul părinților acestor copii fericiți. Ultimul copil, un băiat de vreo zece ani, slab, mic, cu pistrui și părul roșu, nu primi decât o mică cărțuie cu povești, în care se vorbea despre măreția naturii, despre lacrimi înduioșătoare și altele, fără poze, ba chiar fără vigneta. Băiatul, fiul guvernantei, o văduvă sărmană, era intimidat și fricos. Purta o hăinuță sărăcăcioasă. Când i se dete cărticica, se învârtea cu priviri pline de dor, în jurul celorlalte jucării; ar fi voit grozav să se joace cu ceilalți copii, dar nu îndrăznea, se vedea că-și înțelege situația. Îmi place mult să mă uit la copii. Observai că jucăriile celorlalți copii atrăgeau grozav pe băiatul cu părul roșu – se uita la cei ce se jucau și începea să glumească cu ei; unui băiat gras cu batista plină cu prăjituri îi dete singurul măr ce-l avea, pe un altul îl duse în cărcă și toate acestea, numai ca să nu-l gonească de la teatru. După câteva minute veni un băiat mic și obraznic înspre el și-l luă la bătaie. Copilul nu îndrăznea să plângă. Atunci

veni guvernanta, mama lui, și-i porunci să nu-i supere pe ceilalți copii. Băiatul se furișă de acolo și se duse în același salon în care era și fetița. Se așeză lângă ea și amândoi erau foarte ocupați cu prețioasa păpușă.

Eram aproape de o jumătate de ceas în pavilionul de iederă și cât pe aci să adorm. Pe când ascultam cu jumătate de ureche la conversația băiatului cu părul roșu și a fetei cu trei sute de mii de ruble, conversație ce se învârtea exclusiv în jurul păpușii, îl văzui deodată pe Iulian Mastakowici că intră în salon. Se folosi de o ceartă între copii, pentru a se furișa din salon. Din locul meu de observație nu pierdusem din vedere faptul că făcuse cunoștință cu tatăl fetei și-l încurcase într-o convorbire foarte interesantă. Sta pe gânduri, ca un om care socotește ceva pe degete.

— Trei sute... trei sute», șopti el. — Unsprezece... doispre-zece... treisprezece și așa mai departe. Șasesprezece – cinci ani! Să presupunem 4 la sută... 12, de cinci ori – 60, ei, pe acești 60... să zicem, în cinci ani fac – patru sute. Hm! da... dar nu-i dă pungașul cu patru la sută. Asta ia opt sau chiar și zece la sută. Ei! cinci sute, să zicem cinci sute de mii cel puțin, asta-i sigur; restul să-l dea pe fleacuri, hmm»...

Termină considerațiile sale își suflă nasul și voia să părăsească odaia, când zări pe fată și se opri locului. Pe mine nu mă văzu căci eram ascuns după flori. Îmi păru că tremură de enervare; fie că era socoteala ce-o

făcuse mai adineaori, fie că era altceva, în sfârșit, își freca mâinile și nu se putea opri în loc. Această stare se urcă până la extrem; în cele din urmă izbuti să stea locul și să arunce o privire plină de hotărâre asupra viitoarei mirese. Voia să înainteze; privi în jurul său și apoi, ca și cum ar avea conștiința neîmpăcată, se mișcă pe vârful picioarelor și se apropie de fată. Îi zâmbi, se aplecă spre ea și o sărută pe cap.

Fata, luată pe neașteptate, scoase un țipăt de groază.

— Ce faci aici, copilul meu? șopti el, privind în juru-i și mângâind-o pe față pe obraz.

— Ne jucăm.

— Oh, cu ăsta? Iulian Mastakowici se uită urât la băiat.

— Suflețelul meu, ar trebui să te duci în salon, zise el privind către băiat.

Acesta tăcu și-l privi cu ochii mari. Iulian Mastakowici privi în juru-i cu băgare de seamă și se plecă din nou spre fetiță.

— Dar ce ai acolo, o păpușică, fetița mea? întrebă el.

— O păpușică, răspuse fetița; vorbea încet și cu teamă și fruntea i se încrețea pe când vorbea.

— O păpușică... și știi din ce e făcută păpușica d-tale?

— Nu știu, răspuse ea și mai încet și lăsă căpșorul în jos.

— Ei, din cârpe, drăguță. Tu, băiete, du-te în salon la camarazi, strigă Iulian Mastakowici uitându-se cu severitate la băiat.

Băiatul și fata se supărară, se luară de mână și nu voiau să se despartă.

— Și știi d-ta, pentru ce ți s-a dăruit păpușica asta? întrebă Iulian Mastakowici, coborând vocea.

— Nu știu.

— Fiindcă toată săptămâna ai fost un copil cuminte.

După această sfortare, se părea că pe Iulian Mastakowici l-a apucat amețeala; vocea-i tremura; privi cu băgare de seamă în juru-i ca să vadă dacă în afară de băiat, nu mai era altcineva care să asculte.

— Și o să mă iubești, drăguță, dacă oi veni în vizită la părinții d-tale?

Voia s-o mai sărute odată pe fată; băiatul cu părul roșu, văzând că fetița era cât p-aci să plângă, o apucă și mai tare de mâini și de mila ei, începu să plângă și el. Iulian Mastakowici se înfurie.

— Ieși afară! afară! afară! se răsti el la băiat. În salon! marș, la camarazii tăi.

— Nu, domnule, nu e nevoie; du-te dumneata mai bine, spuse fetița. Lasă-l în pace! lasă-l!

În clipa aceea trecu cineva pe la ușă. Iulian Mastakowici tresări și-și înălță făptura-i măreață.

Mai mult încă decât Iulian Mastakowici, se sperie băiatul; lăsă pe fată și, mergând de-a lungul